

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.10.2016 г.
SWD(2016) 331 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБООБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаващ

**Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета относно
участието на Съюза в Партньорството за научни изследвания и иновации в
Средиземноморския район (PRIMA), осъществявано съвместно от няколко
държави членки**

{COM(2016) 662 final}
{SWD(2016) 332 final}

Обобщение
Оценка на въздействието – Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета относно участието на Европейския съюз в Партньорство за научни изследвания и иновации в Средиземноморския регион (PRIMA)
А. Необходими са действия
Водоснабдяването и продоволствените системи в Средиземноморския регион се управляват по неустойчив начин. Това предизвикателство се изостря от изменението на климата и има важни въздействия надолу по веригата, включително социално и икономическо напрежение, нестабилност и външна миграция. Една от основните причини за неустойчивото управление на водоснабдяването и продоволствените системи в Средиземноморския регион е липсата на набор от общи, новаторски решения, които са адаптирани към реалностите на региона и които могат лесно да се пренасят на територията му и са преминали всички етапи на пилотен и демонстрационен проект на място. Намирането на тези решения не е предстоящо, тъй като общото равнище на инвестициите в научни изследвания и иновации (НИИ) в Средиземноморския регион не е съизмеримо с мащаба на регионалното предизвикателство; равнищата на инвестициите се различават значително в отделните страни; финансирането не е добре фокусирано върху преодоляване на водния и продоволствения проблем; съответните заинтересовани лица, като например частният сектор, невинаги разполагат с достатъчно голям капацитет за НИИ; а усилията за сътрудничество в областта на НИИ между държавите – членки на Съюза и държавите от Южното и Източното Средиземноморие са твърде несъгласувани (уредени основно чрез двустранни споразумения), за да имат някакво значително въздействие.
Какво се очаква да постигне тази инициатива?
Основната цел е да бъдат развити общи новаторски решения, които са преминали всички етапи на пилотен и демонстрационен проект, в областта на водоснабдяването и продоволствените системи, от които Средиземноморският регион спешно се нуждае, с цел те да бъдат направени ефикасни, икономически ефективни и устойчиви, като по този начин допринесат за разрешаването на проблеми на високо равнище в областта на храненето, здравето, благосъстоянието и миграцията. Тази обща цел се изразява в следните четири специфични цели: – формулирането на стабилна, дългосрочна, обща стратегическа програма за НИИ в областта на водоснабдяването и продоволствените системи; – ориентирането на всички национални програми за НИИ към изпълнението на стратегическата програма за НИИ; – структурното участие на всички участници в НИИ (от публичния и частния сектор) в изпълнението на стратегическата програма за НИИ чрез обединяване на знания и финансови ресурси, за да се постигне необходимата критична маса; – укрепването на възможностите на всички привлечени участници за финансиране и реализиране на НИИ.
Каква е добавената стойност на действията на равнището на ЕС?
Инициативата е в пълно съответствие с новата рамка за партньорство с трети държави в рамките на европейската програма за миграцията, тъй като е насочена към някои от първопричините за миграцията; тя е разположена в пресечната точка между политиките в областта на научните изследвания, изменението на климата, околната среда и селското стопанство и е пример за нов модел на сътрудничество за развитие, подкрепен от новата рамка за партньорство, доколкото той включва частните инвеститори, използването на ограничените налични бюджетни ресурси с прилагане на ефекта на лоста и акцентира върху малките и средните предприятия и устойчивата инфраструктура. Само чрез действия на равнището на ЕС може да бъде постигната добре координирана и интегрирана програма, която да достигне мащаба, обхвата и критичната маса, необходими за изпълнението на специфичните и общите цели. Действията на равнището на ЕС се характеризират с голям капацитет за ефект на лоста, тъй като мобилизират значителни допълнителни публични и частни инвестиции. Те също така пораждат въздействия, които надхвърлят политиката и решенията в областта на НИИ, като по този начин подпомагат външните политики и усилията на ЕС за справяне с първопричините за миграцията. Участието на ЕС в PRIMA също така вероятно ще засили видимостта и глобалната отговорност на Европа, в духа на политиката на съседство на ЕС, която насърчава диференцирането и по-голямата взаимна ангажираност със съседните държави партньори.

Б. Решения
Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиките бяха разгледани? Има ли предпочитан избор или не? Защо?
Вариант 0: Без промяна на политиката – Базов сценарий – Програма „Хоризонт 2020“ ще продължи да предоставя обща и <i>ad hoc</i> подкрепа за проблеми, свързани с водните ресурси и продоволствието. Малко вероятно е да бъдат стартирани специални инициативи, чиято цел е интегрирането на средиземноморските системи за НИИ. Отделните действия обикновено продължават 3 – 4 години. Въздействието ще бъде ограничено. Този вариант не е предпочитаният. Вариант 1: Съфинансиране на действие на ЕНП-NET – Основната дейност по програма „Хоризонт 2020“ е изпълнението на единна, съфинансирана съвместна покана (или серия от такива) за предложения за всяко действие, което се изразява във финансиране на транснационални научни изследвания и/или проекти за иновации. Отделните действия обикновено продължават 5 години. Това ще позволи да се обърне съществено внимание на измерението, свързано с иновациите, тъй като националните програми, които ще си сътрудничат и ще координират своите дейности, поставят акцент основно върху научноизследователските дейности на публичните научноизследователски организации. При вариант 1 не се очаква интегриране на националните програми за финансиране в обща програма за стратегически научни изследвания. Този вариант не е предпочитаният. Вариант 2: Съвместна програма PRIMA на основание член 185 от ДФЕС – Това позволява на ЕС да предвиди своето участие в научноизследователски и развойни програми, управлявани от няколко държави членки, включително участието си в структурите, създадени за изпълнението на тези програми. В член 26 от регламента за установяване на рамковата програма „Хоризонт 2020“ се посочват условията и критериите за установяване и предлагане на инициатива по член 185 от ДФЕС. Наред с други критерии, Комисията може да предлага инициативи по член 185 само в случай, че съществува необходимост от специална изпълнителна структура и когато е налице силен ангажимент от страна на участващите държави за интеграция на научно, управленско и финансово равнище. Този вариант обхваща разработването на всеобхватна стратегическа програма за научни изследвания и нейното цялостно изпълнение чрез многократни транснационални покани за представяне на предложения, отправени от няколко участващи държави и изпълнени чрез специална изпълнителна структура (СИС финансиращ орган). Това обикновено е дългосрочен ангажимент (10 години). ЕС ще предвиди финансова подкрепа, която съответства на националните инвестиции. Този вариант е най-добрият за постигането на конкретните и общите цели и за изпълнението на редица пилотни и демонстрационни проекти в стратегически важни области, свързани с водоснабдяването и продоволствените системи. При него се отчитат изцяло всички извлечени поуки по отношение на управлението на финансовия принос на Съюза, постигането на въздействия и т.н. от изпълнението на минали и текущи инициативи по член 185. Този вариант също така има за цел да гарантира добро финансово управление и да защитава финансовите интереси на Европейския съюз чрез подходящи предварителни проверки, финансово отчитане и последващ контрол.
Кой подкрепя този вариант?
Онлайн консултациите със заинтересованите страни показват, че вариант 2 се оценява като оптимален вариант на политиката. Според експертната група, както е посочено в нейния доклад, се счита, че вариант 2 представлява също така най-благоприятния вариант на политиката. От гледна точка на по-широката политика вариантът, на който ще се отдаде предпочитание, трябва да е съизмерим с важността и остротата на проблема, който трябва да бъде решен, с необходимостта към него да се подходи сериозно и без забавяне и с амбицията и ангажираността на участниците да отделят достатъчно ресурси и колективно внимание, за да се гарантира успешен резултат. От тази гледна точка, поради потенциално по-високото ниво на ефективност за постигане на поставените цели, по-добрата ефикасност на изпълнението, както и по-голямата съгласуваност с други политики и програми, вариант 2 се явява най-подходящ, въпреки че не е лишен от редица рискове, които трябва да бъдат подобаващо ограничени.
В. Въздействие на предпочитания вариант
Какви са ползите от предпочитания вариант (ако има такъв; в противен случай — от основните варианти)?
Чрез предпочитания вариант по член 185 ще се постигне бързото интегриране на националните програми и дейности за НИИ в Средиземноморския регион. Той ще гарантира ефикасното и ефективното предоставяне на общи новаторски, интегрирани решения, които са преминали всички етапи на пилотен и демонстрационен проект, за устойчиво управление на водоснабдяването и продоволствените системи.

Той ще осигури по-добри възможности за малките и средните предприятия и други предприятия в секторите на водоснабдяването и снабдяването с храни в Средиземноморския регион. Този вариант ще окаже мащабни положителни въздействия върху околната среда; ще подобри начина на живот на земеделските стопани и ще доведе до осезаеми положителни икономически въздействия; ще подобри храненето и здравето на хората от Средиземноморския регион. Също така, той ще допринесе за подобряване на политическата стабилност и намаляване на вътрешната и външната миграция.
Какви са разходите за предпочитания вариант (ако има такъв; в противен случай — от основните варианти)?
Инициативата изисква инвестирането на 200 милиона евро от „Хоризонт 2020“ през 10-годишния срок на действие на съвместната програма PRIMA. Това финансово участие на ЕС съответства на подобна сума, предоставена от страна на участващите държави. Финансовото участие на ЕС и финансовото участие на участващите държави ще бъдат ясно разграничени по отношение на труда. Финансовото участие на ЕС ще се съсредоточи главно върху дейности за НИИ с по-високи равнища на технологична готовност под формата на подкрепа с необходимата критична маса за ограничен брой стратегически избрани пилотни и демонстрационни проекти. Националното финансово участие ще се съсредоточи върху дейности за НИИ с по-ниски равнища на технологична готовност, върху действия за мобилност и обучение, върху дейности за създаване на партньорски мрежи и др. Годишните работни планове ще осигурят съгласуваност между всички дейности и тяхната насоченост към постигането на оперативните, конкретните и общите цели.
Как ще бъдат засегнати предприятията, МСП и микропредприятията?
Инициативата ще предостави по-големи икономически възможности на предприятията, МСП и микропредприятията в Средиземноморския регион, по-специално на онези в секторите на водоснабдяването и снабдяването с храни. В Средиземноморския регион микропредприятията, малките и средните предприятия представляват основен двигател на икономиката и заетостта. На МСП в хранително-вкусовата промишленост се пада голям дял от общия брой МСП и те имат значителен потенциал за иновации. Според експертната група относно PRIMA половината от МСП в сектора на хранително-вкусовата промишленост ще бъдат в състояние да развият новаторски дейности, позволяващи им да се включат в много по-голяма степен например във веригите на стойността в този сектор.
Ще има ли съществени въздействия върху националните бюджети и администрации?
В рамките на инициатива участващите държави ще допринесат 200 милиона евро. Инициативата ще привлече пълноценното участие на заинтересовани страни от публичния сектор във всички участващи държави, включително министерства, агенции и други структури за финансиране в рамките на ЕС и държавите извън ЕС, които имат интерес към проблемите, пред които е изправен Средиземноморският регион в областта на водоснабдяването и продоволствените системи. Трансферът на знания и създаването на умения се считат за пряко следствие от изпълнението на вариант 2, тъй като той предполага създаването на нов и интегриран начин на действие спрямо Средиземноморския регион по отношение на НИИ.
Ще има ли други съществени въздействия?
Въздействието на варианта по член 185 е широкообхватно и включва въздействия върху НИИ, промишлеността, околната среда, селското стопанство, храненето, здравето, политиките и миграцията.
Г. Последващи действия
Кога ще се извърши преглед на политиката?
В случая на член 185 ефективността трябва да се оценява както на ниво програма (с акцент върху това дали са постигнати общите цели), така и на национално ниво (с акцент върху целите на отделните държави). Предвиждат се междинна и заключителна независима оценка. Изискванията по отношение на условията и данните за тези оценки трябва да бъдат уточнени в началото на инициативата по член 185.